

Blenda Ljungberg (1907–1994)

ANN-MARIE PETERSSON

När jag söker uppgifter om Blenda Ljungberg på arkiv och bibliotek eller frågar dem som minns henne väl, får jag en likartad reaktion från alla: Blenda Ljungberg var en fantastisk person, klok, rejäl och duktig. Den som hade henne som lärare, kanske i svenska eller historia, minns henne som vänlig, krävande och inspirerande.

Materialet om Blenda Ljungberg är rikt. Hon var en mångsidig person, beundrad av många på sin väg i yrkeslivet och i politiken. Hon var en pionjär för kvinnorna i politiken med sin bas i det dåvarande Högerpartiet och i Kvinnoförbundet, där hon åren 1958–1965 var vice ordförande. Det som här kan skrivas om Blenda Ljungberg är enbart glimtar ur hennes rika liv.

Blenda Ljungberg föddes i Enköping 1907, där fadern var kyrkoherde. Hon kom till Uppsala i samband med studierna och tog sin filosofie magister 1933. Det var en bred examen med nordiska språk, litteraturhistoria, historia och romanska språk. De två närmaste åren fungerade hon som resesekreterare för Sveriges Kristliga Gymnasistförening, varefter hon arbetade som ämneslärare, adjunkt och läroverksadjunkt, med undantag för riksdagsåren 1962–1973. I 27 år tillhörde hon stadsfullmäktige i Uppsala, 1943–1970. När hon 1959 tillträdde posten som ordförande i Uppsala stadsfullmäktige blev hon den första kvinnliga stadsfullmäktigeordföranden.

Blenda Ljungberg valdes till riksdagen till att börja med till första kammaren för åren 1962–1964 på ett stockholmsmandat. Inom partiarbetet var hon en klippa när det gällde att utforma bland annat kultur- och utbildningspolitiska ställningstaganden. Från 1965 till 1972 representerade hon Uppsala län i andra kammaren. Inom Högerpartiet verkade hon förutom i den lokala och den regionala organisationen i Högerns kvinnoförbund, där hon var andre vice ordförande och som sådan ingick hon även i partistyrelsen. Som riksdagsledamot tillhörde hon partiets inre cirkel i form av riksdagsgruppens förtroenderåd.

Blenda Ljungbergs namn är också för alltid förknippat med ledningen av arbetet med den nya bibelöversättningen. Hon verkade i Bibelkommissionens styrelse under åren 1971–1981, dels som ordförande

för översättningsarbetet med den gammaltestamentliga delen och från 1978 som ordförande i 1972 års bibelkommission. Blenda Ljungberg blev nära 87 år gammal.

De glimtar som kommer att belysa Blenda Ljungbergs politiska liv koncentreras här på hennes roll i den kommunala politiken och på kultur- och utbildningsfrågor i ett nationellt perspektiv.

I lärarrollen

Blenda Ljungberg var verksam som lärare i Uppsala, först i den kommunala flickskolan, senare som läroverksadjunkt i Uppsala Enskilda Läroverk, benämnd ”Skrapan”. På Skrapan var Herbert Lundh en legendarisk rektor, också han kommunalpolitiker i Uppsala och rikspolitiker för Högerpartiet.

Gunilla Lindberg, journalist och författare, har berättat om Blenda Ljungberg som hon hade som lärare från 12-årsåldern. Blenda Ljungberg var den lärare, som gjort det största intrycket av alla lärare som hon mött.

– Hon hade en naturlig auktoritet med sig, vi hyste stor respekt för henne, inte av rädsla utan av beundran för henne. Vi tyckte om henne, för hon var rättvis och behandlade alla lika.

– Hon var intresserad och hade förmåga att se utöver sin egen sfär, hon krävde av oss elever att vi i framtiden skulle ta ställning i samhällsfrågorna.

– Hon var värtalig och inspirerande, hon kunde berätta om historien så levande att vi alla blev intresserade

Det var hon som lärde oss flickskoleflickor att inte enbart läsa Blondie på seriesidan utan också följa med i den politiska debatten och till och med stava oss igenom ledaren. För en dag skulle vi själva få rösta och välja riksdagsledamöter och vilka som skulle sitta i stadsfullmäktige och landsting och då gällde det att veta vad man ville här i livet.

Så uttryckte sig Gunilla Lindberg i sin bok *Glimtar från mitt Uppsala*.

Erfarenheter från lärartiden och ett varmt intresse för barn och ungdomar möter vi också i Blenda Ljungbergs roll som politiker.

Blenda Ljungberg.
UNT:s bildarkiv.

I Uppsalas lokala politik

De kommunala frågorna var många och i hög grad under 1940–1960-talen yvigt spretande, från detaljer om pension till enskilda befattningshavare till stora planfrågor. I den politiska processen kunde kvinnor samverka över partigränserna i specifika kvinnofrågor, såsom det skedde bland annat i Uppsala kommun, när samtliga kvinnor i stadsfullmäktige gick samman med krav på arbetsvärdering med syfte att höja kvinnoyrkenas löner. Alla kvinnorna stod bakom en motion som väcktes av Blenda Ljungberg ”å stadsfullmäktige kvinnogrups vägnar”. Blenda

Ljungberg motionerade vidare om fri skolmateriel och fri tandvård åt barn och skolungdom och ingick naturligt nog i de kommittéer som fick i uppdrag att utreda sådana frågor.

Det kan noteras, att kvinnorna i stadsfullmäktige benämndes med fru eller fröken oavsett vilken examen eller yrke de hade. Det hette till exempel alltid fröken Ljungberg, men fil. mag. Ragnar Eriksson, trots att de hade samma examen.

När Blenda Ljungberg valdes in i stadsfullmäktige första gången var det mitt under pågående världskrig. Det var samregering på riksnivå och det var samverkan över partigränserna även i staden. Fler och fler flyttade in till Uppsala. Uppsala var denna tid förutom universitetsstad även en omfattande industristad. Bostadsbyggandet hade legat nere under större delen av 1930-talet, då bristande framtidsoptimism fördröjde familjebildningen och under beredskapsåren då resurserna behövdes till annat. Många gifte sig i början av 1940-talet och trångboddheten blev stor. Under krigstiden skulle inte arbetskraft avdelas åt att bygga nya hus, men när kriget var till ända kom det uppdämda behovet i dagen. Förutom den uppskjutna familjebildningen, som krävde familjelägenheter, hade stadsbefolkningen ökat kraftigt genom inflyttning. 1930 hade Uppsala ungefär 30 000 innevånare, på 15 år hade den ökat till drygt 45 000. Då var området ännu den ursprungliga staden, medan de senare inkorporeringarna i Uppsala liksom på många andra håll i landet gav upphov till en tillväxt som är svårare att jämföra mellan åren.

På riksplenet kom de borgerliga och socialdemokraterna med två helt olika framtidsscenarioer när andra världskriget började gå mot sitt slut med följd att samlingsregeringen splittrades. Polariseringen fanns också i den kommunala politiken även om det dröjde en tid innan den kom till tydligt uttryck i de lokala frågorna.

Några av tidens stora frågor var naturligt nog bostadsförsörjning och annan byggnadsverksamhet. Blenda Ljungberg var en av de första som uppfattade signalerna. Man skulle inte behöva rasera den gamla stadskärnan för att få fram nya bostäder, menade hon, eftersom det fanns gott om tomtmark att bygga bostäder på i Uppsala. 1945 lade högerpartiet, med Blenda Ljungberg som första namn, fram en motion till stadsfullmäktige med krav på att inrätta ett skönhetsråd för att värna om skönhets- och kulturvärden vid övergången till modern storstad. Hon skrev om hur äldre stadsdelar redan hade förändrats och ersatts med en kvartersbebyggelse med förfulande enformighet. Hon pekade

vidare på behovet av att värna om de skönhetsvärden som låg i parker och närbelägna skogsområden.

Att det behövdes ny bebyggelse rådde det ingen oenighet om, det kunde alla konstatera redan av det rådande behovet. Även för lång tid framöver kunde man förvänta en befolkningsökning i städer och tätorter så som de borgerliga på riksplenet hade förutsett i sin vision om läget efter krigsslutet. Sverige, som hade stått utanför kriget i Europa, hade alla möjligheter att dra nytta av de marknader som krävde såväl råvaror som industriprodukter vid återuppbyggnaden av ett härjat Europa, medan jordbruket blev alltmer effektivt och krävde mindre arbetskraft.

Men stadens omvandling borde ske med beaktande av den gamla stadsbildens kvaliteter. Framträdande byggnadsminnesmärken måste skyddas och tillåtas dominera på ett värdigt sätt. Det behövdes ett särskilt organ, som satte de estetiska och kulturella värdena i fokus så att förändringen från gammalt samhälle till modern stad kunde ske så smärtfritt som möjligt utan att betydelsefulla traditionella värden gick till spillo, så uttrycks tankegångarna i motionen.

Motionen avslogs i sina centrala delar av en majoritet; det enda som blev kvar vid motionens besvarande två år senare var att det inrättades en kommitté för inköp av offentlig konst. Men Blenda Ljungberg gav inte upp. Hon sökte nya vägar för att få fram en helhetssyn och en generalplan för hur kulturminnesvärden skulle ordnas. 1953 gav en annan av högergruppens motioner till resultat en utredning om kulturminnena och en plan för kulturminnesvärden i Uppsala. Denna utredning, Stadsbildens Framtid, återopas ännu 50 år senare som argument för att bevara skyddsvärda miljöer och enstaka pärlor i bebyggelsen.

Alla ansträngningar till trots kom stadskärnan i Uppsala, liksom i många expanderande svenska städer, att omvandlas utan hänsyn till gamla trivselvärden; i synnerhet skedde en massiv omvandling på 1960-talet. Men några få sammanhängande miljöer från tidigare århundraden fick vara kvar och det kan tillskrivas de kulturkonservativa tankegångarna att modernisera med varsamhet, något som Blenda Ljungberg var bland de första att formulera.

Barnkullarna på 40-talet blev större än vad man hade förväntat sig mot bakgrund av nedgången under 30-talet. Inte bara bostäder behövdes för de nya innevånarna, utan även flera skolor. I Uppsala påbörjades en skolutbyggnad utan like redan år 1945, då tre stora skolor projekterades, och flera tillkom under kommande årtionden.

Blenda Ljungberg hade som kommunalpolitiker en gedigen erfarenhet av skol- och ungdomsfrågor, då hon hade varit med i folkskolestyrelsen sedan 1947 och i ungdomsnämnden från dess början 1949. Dessutom hade hon inlett sin bana i stadens drätselråd redan 1947, där hon länge var den enda kvinnliga företrädaren. Hon visade stort intresse för skolfrågorna, det framgår inte minst av alla hennes initiativ i stadsfullmäktige.

1959 utsågs Blenda Ljungberg till stadsfullmäktiges ordförande. Hon var då en rutinerad kommunalpolitiker med vana från en rad olika nämnder och styrelser. Att representera staden som dess främste företrädare var dock något annat och nytt. Som den första kvinnliga stadsfullmäktigeordföranden bevakades hon extra mycket och pressen skrev ofta om hennes framträdanden. Hennes goda språkkunskaper kom väl till pass, när hon hälsade allehanda konferenser och möten välkomna till staden, och hennes formuleringsförmåga var beundrad av många. Hennes elever var stolta över henne, när hon nådde nya positioner, men hon hade kvar sin lärartjänst om än i minskad grad. Som ordförande omtalas hon som säker, humoristisk och kunnig.

Min pappa... tog mig redan som grabb med till stadsfullmäktigesammanträdena för att lyssna och jag sög i mig Blendas bländande ordförandeteknik.

Så uttrycker sig i en tidningsintervju i *Uppsala Nya Tidning* en politisk meningsmotståndare och beundrare av Blenda Ljungberg som ordförande.

Blenda Ljungbergs sista uppdrag för Uppsala kommun var i Uppsala stads historiekommitté, ett uppdrag som hon med sin långa erfarenhet i kommunpolitiken och sitt historiska och pedagogiska intresse var väl ägnad för. Kommittén var politisk och när majoriteten skiftade i stads/kommunfullmäktige ändrades också ordförandeskapet. Blenda Ljungberg var vid olika tillfällen ordförande eller vanlig ledamot, beroende på majoritetsförhållandena. Torgny Nevéus, under många år ledamot och redaktör i Uppsala stads historiekommitté minns henne som en krävande ordförande, präglad av stark lokalpatriotism, vilket bland annat yttrade sig i att författarna skulle hämtas från Uppsala. Som ordförande var Blenda Ljungberg mycket erfaren, klok och kunnig, ibland frank, men alltid i grunden vänlig och förstående.

I Riksdagen

Blenda Ljungberg invaldes i riksdagen till att börja med i första kammaren för åren 1962–1964 på ett stockholmsmandat, något som redan det var ovanligt och uppseendeväckande. Hon valdes, har det uttryckts, i kraft av sin stora personlighet, sin begåvning och sitt stora utbildnings- och kulturintresse.

Skolfrågorna utgjorde då liksom senare ett av de centrala områdena för högerpartiet. Partiets ledare Gösta Bagge innehade i samlingsregeringen under andra världskriget posten som ecklesiastikminister och tillsatte då den stora skolkommissionen, som fick till uppgift att föreslå en modernisering av skolväsendet efter krigsåren. Alla barn borde redan i den obligatoriska skolan lära sig grunderna av ett främmande språk, varvid tyska som första främmande språk borde ersättas av engelska, föreslog skolkommissionen. Då frågorna togs över av en parlamentarisk kommitté på riksplånet, kom de att politiseras mer än vad tidigare varit fallet. Införande av enhetsskolan under 1950-talet, först som försöksverksamhet, väckte starka reaktioner. Högerpartiet hade haft initiativet i skolfrågorna, men de ursprungliga goda förslagen riskerade att förfuskas, menade partiledningen. Som ovan har nämnts hade Blenda Ljungberg en gedigen erfarenhet av skolfrågor som lärare, men framför allt som kommunal skolpolitiker.

Under sin första tid i riksdagen är det tydligt att hon framför allt tog sig an kultur- och utbildningsfrågor. Hon förde fram motioner om konstnärstöd och författarsättningar vid bibliotekslån. Hon slog också ned på dålig redovisning och utvärdering av kulturverksamheten.

Beträffande den obligatoriska skolan, lämnade hon en egen motion med begäran om fortbildning för skolledare och tillsammans med flera andra motionärer krävde hon anslag till enskilda skolor.

Hon sökte lösningar i konkreta frågor inte enbart inom Högerpartiet utan även genom att initiera och delta i flerpartimotioner. Det kommunala självstyret var en ledstjärna för henne i tidens stora organisatoriska frågor. Hon reagerade starkt när de statliga läroverken utarmades på utrustning och biblioteksfunktioner innan de övergick till att bli kommunala. Det statliga stödet till de kommunala teatrarna urholkades successivt och kommunerna kände sig svikna, då staten ensidigt förändrade principerna för bidragen. Att övervältra kostnader från stat till kommun innebar risker för att kommunalskatten skulle öka. Under 1950- och 1960-talet pågick successivt en exempellös höjning av kom-

munalskatterna, vilket innebar ökande bördor för alla och relativt sett mest för inkomsttagare med låg inkomst. 1950 tog de kommunala skatterna i genomsnitt knappt 12 procent av skattebetalarnas inkomster, 1970 hade procenttalet nästan fördubblats, då kommunalskatteuttaget var ca 22 procent av den beskattade inkomsten.

Att Blenda Ljungberg kom från en universitetsstad märks även på intresset för högre utbildning. Hon hade ett stort kontaktnät och hon skrev initierat om exempelvis inrättande av en professur i internationell rätt. Inte så många riksdagsledamöter hade ett speciellt intresse för de teologiska fakulteterna, men Blenda Ljungberg pläderade för en upprustning av de teologiska ämnena. Miljöfrågor uppmärksammades bland annat i kraven om upprustning av de limnologiska institutionerna. Frågan om studiefinansieringen debatterades flitigt denna tid och Blenda Ljungberg uppmärksammade även frågan om stipendier för högre vetenskapliga studier.

En av Blenda Ljungbergs uppgifter var i den stora Barnstugeutredningen. Hon var en förespråkare för valfrihet; i familjer där båda förvärvsarbetade, måste man kunna välja den barnomsorgsform som passade barnen och föräldrarna bäst. Från uppsalaperspektivet hade hon erfarenheter av barnstugor, familjedaghem och så kallade trefamiljsystem. Alla systemen behövde byggas ut i takt med efterfrågan. Under 60-talet ökade kvinnors förvärvsarbete i snabb takt både på grund av efterfrågan på arbetskraft inom vård, skola och äldreomsorg och på grund av ett skattesystem som tog alltmer av den intjänade lönen. Att hålla skattetrycket nere var också en fråga om valfrihet genom att möjliggöra alternativet att sköta om de egna barnen.

Samtidigt ställde hon i Barnstugeutredningen krav på att samhällets insatser skulle vara av bästa klass. Lokalerna skulle vara anpassade för barnen, personalen skulle vara välutbildad och lyhörd för barns behov. Själv minns jag när jag tillsammans med några andra ledamöter i Uppsalas Styrelse för barnavårdande institutionerna under 1960-talets början inbjöds av Blenda för att hon ville lyssna på våra erfarenheter.

Även om kultur- och utbildningsfrågor alltid kom att utgöra en viktig del i Blenda Ljungbergs intresseområde, kom tyngdpunkten så småningom att förskjutas mer i riktning mot handikappfrågor, sjukvård, bostadsbyggande och samhällsekonomi. I dessa senare frågor var hon ofta den enda kvinnliga deltagaren i debatten. I debatter om de negativa effekterna av regleringssystemet för bostadsbyggande och hyressätt-

ning förespråkade hon mer konkurrens och marknadsekonomiska lösningar.

Genomgången av Blenda Ljungbergs motioner och inlägg i kamrarna kan göras lång, eftersom hon var en aktiv motionär och debattör. Hennes inlägg var ofta påtagligt uppskattade även av meningsmotståndare. Hon gav sig in i debatten med väl förberedda anföranden, men var ändå inte förutsägbar. Hon var snarare analytisk än propagandistisk, men om hon mötte en osaklig gensaga, blev det en blixtrande skärpa i repliken.

Som exempel på detta kan tas det tillfälle då hon interPELLERADE dåvarande kommunikationsministern Olof Palme om varför de särskilda ersättningarna för lyxtelegrammen från televerket inte längre betalades ut till fonden för hjärt- och lungsjukdomar. Efter Olof Palmes ganska otydliga och krystade försvar svarade Blenda Ljungberg: /detta uttalande/ ”förefaller mig vara en undanflykt, ett slag i luften – ett högt ljudande ingenting”.

I partiarbetet

Blenda Ljungberg var en mycket aktiv företrädare för Högerpartiet, lokalt och i länet. Hon deltog i att utforma valprogrammen, ställde upp i ett otal debatter och tidningsintervjuer och blev självfallet en välkänd politisk profil. Under sin tid i Högerpartiets kvinnoförbunds presidium kom hon också med i partistyrelsen och under tiden i riksdagen nominerades hon till riksdagsgruppens förtroenderåd. Riksdagskolleger omvittnar hennes arbetskapacitet, förmåga att lyssna och omsätta sina insikter i pregnanta formuleringar.

Mest känd i partisammanhang torde hon ha blivit i samband med partiledarskiftet från Yngve Holmberg till Gösta Bohman på den extra stämman 1970. Efter presentationen och pläderingarna för de båda kandidaterna förklarades debatten avslutad. Då ställde Blenda Ljungberg en ordningsfråga om hur de föreslagna viceordförandena ställde upp beroende på ordförandevallets utgång. Staffan Burenstam Linder förklarade då att han kandiderade som vice ordförande endast om Gösta Bohman blev vald till ordförande. Den frågan och det svaret bedömes ha avgjort utgången av ordförandevalet.

Blenda Ljungberg uttryckte sig ofta uppskattande gentemot andra, kolleger i det politiska arbetet även från andra partier.

I kvinnoorganisationer

Liksom många andra moderata kvinnor tillhörde Blenda Ljungberg under en lång följd av år Fredrika-Bremer-förbundet. Hon var inte någon militant feminist, men hon hade en grundläggande syn på rättvisa. Hon verkade målmedvetet för att vidga handlingsutrymmet för fler kvinnor.

Blenda Ljungberg var en av portalfigurerna i Högerens kvinnoförbund och ingick i presidiet under en lång följd av år. Hon var också en av dem som tidigast arbetade internationellt för att knyta kontakter med konservativa partiets kvinnor i andra länder. Hennes språkkunskaper kom väl till pass då det gällde att diskutera, inte minst på franska, i ett skede då engelska ingalunda var det enda tillgängliga internationella umgängesspråket. Hon var den första från Sverige som deltog i en konferens med EFU, de europeiska konservativa kvinnornas union. Efter dess första konferens, år 1953, arbetade hon för att bilda en svensk avdelning av EFU och blev dess ordförande åren 1961–1966. Alla inom högerpartiet insåg inte betydelsen av ett europeiskt samarbete denna tid och arbetet skedde i viss motvind, men 1960 ansökte Högerens kvinnoförbund i Sverige om medlemskap i EFU. Sådana kontakter bidrog till att Högerpartiet tidigt under 1960-talet pläderade för att delta i det europeiska samarbetet, då i det dåvarande EEC.

I Bibelkommissionen

Blenda Ljungberg hade en stark förankring i sin kristna tro. Varje söndag bevistade hon högmässan, som enligt vad hon själv yttrade, gav henne kraft att verka de övriga veckans dagar. Hon såg på sin uppgift som ett kall; att förvalta sin förmåga för sina medmänniskors bästa, i lärarrollen lika väl som i de politiska uppgifterna. När partiet nominerade Blenda Ljungberg till ledamot i Bibelkommissionen, innebar det att hon kunde förena sin kristna tro med både sin pedagogiska och kulturella uppgift. I den utförliga intervjun med Blenda Ljungberg, vid hennes avgång efter förrättat värv i Bibelkommissionen i februari 1982, ger hon uttryck för sin tillfredsställelse med uppgiften:

Jag vågar säga att om mitt arbete med Bibelkommissionen blev min sista och roligaste uppgift i det offentliga livet, beror det på att den var så innehållsrik och på det faktum att jag fick lära känna så många människor med

höga kvaliteter var och en på sitt område – och med större förmåga till samarbete än jag varit van att möta under min bana som politiker.

Hon uppger vidare i samma tidningsintervju att hon 1977, då hon blev 70 år, beslöt begära entledigande från Bibelkommissionen, där hon hade varit ordförande i arbetet med den gammaltestamentliga delen. Det beviljades, men det dröjde inte länge förrän hon var i farten igen. Kommissionens ordförande Birgit Rodhe hade blivit statsråd och Blenda Ljungberg ombads komma tillbaka och överta ordförandeskapet, en post som hon innehade till och med 1981.

Debatterna var hårda, när vi gick igenom de olika texterna, men det fanns alltid samma intresse av att till sist komma fram till enighet. Tillfredsställelsen över resultatet i dess helhet kändes starkare än behovet att markera särredovisningar på olika punkter.

Säkert hade Blenda Ljungbergs bestämda ordförandeskap, parad med diplomatisk lyhördhet en stor betydelse för att bibelkommissionen avgav ett enhälligt resultat – trots att kommissionen innehöll företrädare från skilda håll: Svenska Kyrkan, frikyrkosamfunden, katolicismen, den mosaiska trosbekännelsen och bildningsorganisationerna.

Christer Åsberg, Bibelkommissionens sekreterare, har återgivit sina intryck av Blenda Ljungberg:

– Hon såg uppdraget i Bibelkommissionens styrelse som ett hedersuppdrag. Det förenade hennes dominerande intressen, den vidsynta humanismen och det kulturella och pedagogiska intresset. Hon skilde klart mellan översättarnas profession och styrelsens roll som ledare av arbetet – något som inte gällde alla de övriga styrelseledamöterna. Ibland kunde hon rent av känna det som sin uppgift att fostra styrelsen i dess styrelseroll, när den hellre ville fungera som referensgrupp till översättarna och författarna.

Till bilden hörde att parlamentarikerna i styrelsen befann sig i minoritet, eftersom uppdraget inte betraktades som påfallande politiskt, även om det bedrevs i form av en statlig utredning.

– Blenda Ljungberg höll ordning, hon fungerade utomordentligt väl ihop med översättarna och hyste stor respekt för andras kompetens. Hon var en nyfiken och iakttagande person. Man hade intrycket av att ingenting undgick henne, hon besatt en stor erfarenhet av människor,

vilket ingav stort förtroende. Det fanns med tiden en luttrad pessimism i hennes väsen.

– Hon kände sig inte främmande för olika sociala miljöer, vare sig den akademiska världen eller mediavärlden. Kanske spelade det viss roll att hon hade en bror, Helge Ljungberg, som var biskop och en bror, Axel Ljungberg, som var tidningsman.

– Hon hade ett socialt patos – samtidigt som hon avskydde alla falska fasoner. Hon var en förnämlig representant för social konservatism.

Slutord

Det dröjde till 1958 innan den första kvinnan valdes till stadsfullmäktigeordförande. Den som banar väg för framtida efterföljare är också ofta en speciell personlighet. Den första i sitt slag blir mera påpassad, från olika perspektiv. De många invigningar som förrättades av Blenda Ljungberg som stadsfullmäktiges ordförande och de många högtidstal som hölls i representativa sammanhang, refererades ofta ordagrant i lokalpressen. Hon var påläst, kvick i formuleringar och kunde sin sak. Hon blev ett föredöme inte bara för kvinnor. De som såg henne agera talar om den högresta gestalten och den starka personligheten. Hon besatt en resning, både kroppsligen och andligen. Inte för inte kallades hon i Högerns kvinnoförbund för Uppsala domkyrka, för att belysa hur hennes person och argument var grundade på stabil övertygelse.

Ändå höll hon sig påfallande ofta i bakgrunden. Hon intog den offentliga scenen med sin personlighet när det krävdes av henne, men samtidigt visade hon en personlig skygghet i värnet av sina innersta tankar. Och hon visade att hon som kvinna var kapabel att fylla nytt handlingsutrymme med meningsfullt innehåll.

Blenda Ljungberg

Född 7/12 1907 i Enköping, dotter till kyrkoherden David Ljungberg och Hilda Jansson

Studier vid Uppsala universitet, fil.mag. 1933

Resesekreterare i Kristliga gymnasiströrelsen 1933–35

Ämneslärare, adjunkt och läroverksadjunkt i Uppsala 1935–1973

Uppdrag:

Led. Uppsala stadsfullm. 1943–70, 2:e vice ordf. 1955–58, ordf. 1959–63 och 1967–70. Led. DK 1955–61, skolstyrelse och ungdomsstyrelse 1950–61
Led. FK för Stockholm 1962–64, AK för Uppsala län 1965–70, RL 1971–73 Led.
1 SäU 1964, 2 SäU 1964 och StU 1970
Led. styr för RB:s jubileumsfond 1965–70, Sv. Unescorådet 1965–68, utr. ang.
försöksverksamhet mot ungdomsbrottsligheten 1962–64, kom. för lagstiftning
om yttrandefriheten 1965–72, fängvårdens byggnadskom. 1966–72, 1968 års
barnstugeutredn. 1968–75, ordf. i Bibelkommissionen 1978–1981
Högerns kvinnoförbund, 2:e vice ordf 1958–65
85 egna motioner, främst om utbildningsväsendet, om kulturstöd och socialpoli-
tik. 7 interpellationer, bl.a. om adoption av färgade barn och om yttrandefriheten
i olika slags massmedia.

Källor och litteratur

Tryckta källor:

Uppsala stadsfullmäktige. Protokoll 1943–1970
Riksdagens första kammare, Motioner och Protokoll 1962–1964
Riksdagens andra kammare, Motioner och Protokoll 1962–1972

Tidningar:

Uppsala Nya Tidning, artiklar om Blenda Ljungberg 1956–1982, 1994
Dagens Nyheter, artikel om Blenda Ljungberg 10 januari 1969
Svenska Dagbladet, ”Dagens namn” 11 januari 1969

Intervjuer:

Förbundsordförande Lars Ahlmark
Direktör Allan Eriksson, Uppsala
Förbundssekreterare Britt-Marie Forslund, Saltsjöbaden
Redaktör Gunilla Lindberg, Uppsala
Rektor Åke Norén, Uppsala
Docent Torgny Nevéus, Uppsala
Professor Christer Åsberg, Uppsala

Litteratur:

Lindberg, Gunilla, *Glimtar från mitt Uppsala*, Uppsala 1997.
Söderberg, Karl, *Uppsala kommun och kulturlivet*. Uppsala 1984.
Wahlström, Christina, *Rätt Råd Kraft Dåd. Om kommunal styrelse och förvaltning i
Uppsala under hundra år (1862–1970)*. Uppsala 1997.
Twåkammarriksdagen 1867–1970, del 1, Stockholm 1988.